

[Finansministeren]

– Borgeren er imidlertid også skatteborger, der forventer, at politikerne styrer de offentlige udgifter stramt. Det udelukker en tilbagevendende til 60'ernes og 70'ernes vækst i den offentlige sektor. Tværtimod gælder det om at fastholde 80'ernes udgiftspolitiske resultater, så skattetrykket kan sænkes.

Den offentlige sektors udfordring er at forene borgernes krav om en bedre og samtidig billigere service. Det er en politisk opgave for domsfrat at indrette de offentlige systemer således, at dette kan ske med størst muligt udbytte.

Borgernes individuelle behov skal kunne opfanges og imødekommes mere præcist end hidtil. Med dette udgangspunkt må der ske en nytænkning af hele den offentlige sektors styring og struktur. Hensynet til traditioner og særinteresser må ikke stå i vejen.

Borgerstyret konkurrencemodel

Regeringen vil reformere den offentlige service sektor ved at indføre en konkurrencemodel med frit valg for borgerne.

Den traditionelle indretning af den offentlige service har givet politikerne to svært forenelige opgaver: ansvaret for at fastlægge serviceniveauet – og for driften af egne institutioner.

Det kræver politiske beslutninger at fastlægge serviceniveau og -omfang. Men det er ikke en naturlig politisk opgave at lede de enkelte serviceinstitutioner.

Større hensyn til borgerne og en større professionalisme kan opnås gennem en åben konkurrence mellem forskellige mulige udbydere af offentlig service. Offentlige institutioners produktionsmonopol skal afskaffes. Ved at gøre brug af markedets incitamenter kan en nyttig kappestrid om bedre og billigere løsninger fremmes.

Kernen i den ny konkurrencemodel for offentlig service er en dobbelt adskillelse af beslutninger.

Politiske beslutninger om økonomi, fordeling og kvalitet adskilles fra

– individuelle beslutninger om valg af ydelse og producent og fra

– driftsmæssige (professionelle) beslutninger om den mest effektive løsning af opgaverne.

Det betyder ikke, at det politiske ansvar for kvalitet og fordeling af den offentlige service fjernes. Tværtimod kan den politiske styring

forbedres ved en klarere definition af institutionernes opgaver og mål. Samtidig bevares en sikring af ret til velfærd og social tryghed.

Hovedelementerne i den borgerstyret konkurrencemodel er: Valgfrihed for borgerne, konkurrence mellem flere serviceudbydere, decentralisering og en finansieringsreform. I det følgende behandles hvert af disse elementer nærmere.

Valgfrihed for borgerne

Den enkelte borger skal på så mange områder som muligt frit kunne vælge mellem forskellige leverandører og forskellige former for offentlig service.

Borgeren får på den måde mulighed for at stemme med fødderne i den offentlige sektor og vil gennem sine valg kunne påvirke ydelseernes sammensætning, kvalitet og pris.

Ligesom vi i Europa fjerner grænserne og realiserer et indre marked, må vi også fjerne de grænser mellem kommunerne og mellem de enkelte institutioner, som unødigt generer borgerne. Uden at anfægte det centrale i det kommunale selvstyre må systemerne tilpasses, så kommunegrænserne ikke stiller sig i vejen for borgernes frie valg.

Valgfriheden skal indtræde fra det øjeblik, det offentlige har anerkendt et bestemt behov hos familien eller den enkelte og tildelt en ydelsesret.

På nogle områder er der tale om service, som alle har krav på, f.eks. undervisning i folkeskolen. På andre områder skal der ske en fordeling eller prioritering efter behov. Det gælder f.eks. på ældre- og børnepasningsområdet. På disse områder skal borgerne fortsat have tildelt en individuelt bestemt ydelsesret efter politisk fastlagte retningslinjer.

Valgfriheden vil i en række tilfælde fortsat skulle kombineres med en professionel vejledning f.eks. i forbindelse med den lægelige henvisning til behandling på sygehus eller hos speciallæge. En åben dialog mellem de professionelle og brugerne vil derfor også være et led i sikringen af borgernes valgfrihed.

Valgfriheden kræver endelig, at borgeren har mulighed for at sammenligne indholdet af de forskellige serviceudbydere ydelser. Gennemsigthed er afgørende for, at markedet kan fungere. Alt efter områdets karakter kan det gennemføres ved f.eks. oversigter, katalo-